

110.
BIBLIOTECII UNIVERSITA-
ȚII

2. Exp.

BIBLIOTECII UNIVERSITA-

CLUJ

451241

ORSZÁG VILÁG

GELLER ÖDÖN

társadalmi, művészeti és irodalmi

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Atențiune !

Expedierile sunt SCUTITE de ta-
xele poștale conform legii dela 22

Martie 1937 * M. O. No. 69—1937.

1939. III. 1. XXVIII. évf. 5. sz.

(Bejegyezve: Trib. Arad, Secția III-a
Con. Dos. Nr. Pres. 8./1938/2.)

SCHUTZ
POSZTÓ
MAGYARHÁZA

AZ ORSZÁG-VILÁG

a legkitünőbb és legtökéletesebb tudósítói szolgálattal rendelkezik. A bel- és külföldi eseményeket, eredeti cikkek keretében, a legmegbízhatóbban tárja az olvasó elé.

Az ORSZÁG-VILÁG

kéthetenként összefoglaló képet ad olyan aktualitásokról — könnyen és tárgyilagosan — amelyekkel a napilapok nem foglalkoznak.

Az ORSZÁG-VILÁG

az igazi demokráciáért küzd és minden sorában a reakció ellen harcol, a népek békéjéért, megértéséért és belső nyugalomért.

Az ORSZÁG-VILÁG

a legjobb újságírógárdának tartosítja magyá köré; munkatársai között Ardeal jelesei foglalnak helyet, akik nyugati szellemet jelentenek a sajtó életében.

Az ORSZÁG-VILÁG

művészeti rovatai a modern ember széles látóköréhez simulnak és minden tekintetben felvilágosodottságot jelentenek.

Az ORSZÁG-VILÁG

társadalmi akcióiban és közleményeiben felkarolja a kisemberek ügyét, istápolja az elhagyatottakat, a nyilvánosság elé viszi a becsületes, dolgozó embereikkel történt igazságtalanságokat és gondoskodik azok orvoslásáról.

Az ORSZÁG-VILÁG

közgazdasági cikkeiben a kereskedő és iparosvilág érdekeit képviseli és tántoríthatatlanul küzd séreímeik és a korrupció ellen.

Az ORSZÁG-VILÁG

kéthetenként, kiváló írók tollából, humoreszkeket és hangulatos, rövid irodalmi közleményeket tartalmaz, melyek méltán illeszkednek a nivós, másirányú közlemények keretébe.

Lapunk példányszámonként nem kapható. Előfizethető: Arad, Bulv. Regele Ferdinand 19.

Biblia-idéző politikusok

NAGYVÁRADI LEVÉL

Nem a magyarországi zsidótörvényjavaslattal kapcsolatban jutott először eszembe, már régen szeretném megírni, hogy remekművekből idézni mindig kétélű fegyver. Tetszetős dolog, van is pillanatnyi hatása, sokszor meghökkenítő — de nem volna szabad a politikában alkalmazni. Már ugy értem, hogy kapásból, hirtelen előrángatni a napi politika kérdéseiben **Széchényit, Kossuthot, Deákot** s bedöbni belőlük egy-egy mondatot, mely kiszakítva a nagy egészből — a teljes életműből —, már nem az, aminek a zseni szánta. Valamelyes akaratlan hangulati hamisítás jóformán elkerülhetetlen.

A budapesti javaslat egyik bizottsági vitáján a hatalom részéről hivatkoztak például éppen **Deák** Ferencre így: „**Deák Ferenc is csak azoknak a zsidóknak akarta megadni a recepciós jogokat, akik 1867-ben az ország területén éltek és már ő is igen helyesen hangsúlyozta, hogy a bevándorlást meg kell akadályozni.**“

Ez kétségtelenül nagy érv a javaslat mellett — **Deák Ferenc!** Csakhogy ez van tovább is. **Deák Ferenc 1873 június 28-án** ugyancsak a magyar törvényhozásban például ezt mondta: „**Nemcsak fegyverrel lehet vallási háborút viselni; — igen gonoszak azok is, melyek tollal és a tanácskozási termekben vitetnek. Oly vallási háboru, mely hit és vallási buzgóság nélkül magánérdekek és politikai célokból vitetik, még veszélyesebb, amellet utálatos is.**“

Ez az idézet jóval későbbi. De van előbbi is. 1866 február 23-án ugyancsak **Deák Ferenc** ezt mondta: „**Van egy, amit ezzel (tudniillik az emancipációval) párhuzamosan óhajtok és ez egy bevándorlási törvény.**“ Ime, tehát ez megismét a mostani, a zsidótörvényjavaslatbeli idézetet támogatja: **Deák meg akarta akadályozni a további zsidó bevándorlást, mert mint az emancipációs törvény indokolása is figyelmeztet: „jogszerű érdekek követelik, miképpen a bevándorlási roham mérsékeltségük“.** Mindezt alátámasztja jóval előbbről **Széchényi István** gróf: „Zagyvalék nép leszünk, ha egyik tulságból a másikba jutunk“.

Mindez azonban ismét más megvilágításba — sőt a helyes megvilágításba — csak akkor kerül, ha **Deák** idézett beszédéből hozzávesszük a következő mondatot a bevándorlás korlátozására vonatkozóan: „**Nemcsak a Mózes vallását követőkre, de minden bevándorlóra kívánám megállapítani.**“ S ez nagy különbség. **Deák Ferenc** mondta s 1866-ban mondta... — sokakat érthetett a zsidókon kívül „**minden bevándorló**“ alatt. Igen sokakat, bizony olyanokat, akik csak azután jöttek az országba, csak fiaik tanultak meg magya-

rul, akik most azoknak a zsidóknak a leszármazottait is kiebrudalnák, akiket Deák Ferenc még a maguk idejében jószívvel és józan számítással, mint derék magyarokat Magyarországon kívánt tartani és egyenjogusítani. Azokat a zsidókat, akik tehát 1867 előtt is Magyarországon voltak s 1848—49-ben honvédek voltak, **Kossuth** Lajos tanúsága szerint mintegy huszezen a 180.000 főnyi seregből.

De nem akarok magam is az idézés bűnébe esni. Félek, hogy még elragadtatom magam. Hiszen az antiszemita hangulatkeltés hevében valaki azt írta például egy budapesti napilapban, történelmi adatokat idézve: „a zsidók el is takarodtak az országból ugyannyira, hogy amikor a tatárjárás után egész vidékek néptelenedtek el, IV. Béla kezdte őket becsalogatni. Az egész Európában hazátlan zsidóság újra annyira mohón vetette rá magát az ország javaira, hogy száz év múlva, 1360-ban, Nagy Lajos ismét kiüzte őket az országból.“

Szószerint idéztem ezt, tessék csak jól elolvasni. IV. Béla **becsalogatta** őket, akik aztán rávetették magukat **az ország javaira — a tatárdulás után.**

Idézni legtöbbször hálás, de így idézni nem lekiismeretes dolog. Remekművekből mindenre lehet idézetet találni, a tétel mellett és a tétel ellen is. Ha nem is értelem, szellem s lelkiség, de betű szerinti idézetet. A remekmű főként erről ismerhető fel: időtálló és mindig mindenre van benne kádencia. A lángész nem évül el. **Shakespeare-t, Madách-ot, Ady-t, Dante-t,** — bármikor lehet idézni. Most sokat idéznek a Bibliából is.

Nem hiszem, hogy azok a politikusok, akik napjainkban olyan sűrűn emlegetik a Bibliát, gyakorta forgatják is. Amit és ahogyan idéznek, abból mindenki, aki csak egy kicsit is ismeri a Szentírást, azonnal láthatja, hogy megmaradt bennük egy-egy mondat a gyermekkorából és ut-ott egy-egy szólás ünnepi prédikációkból, melyeket annakidején talán unottan és világi állasuk miatti kötelességből hallgattak félfüllel. S most, hogy idéznek, legtöbbször azt a taradságot sem veszik, hogy pontosan utána nézzenek. De ezek még csak a jóindulatu Bibliaidézők.

Találtam egy ugynevezett szélsőséges lapban Mózes könyveiből való idézeteket, hogy ime, micsoda förtelmes népség. Utána néztem. Igen egyszerűen elhallgatták az idézetekből az előzményeket s kigyomláztak a mondatokból egy-két szót, megváltoztatva így az egésznek az értelmét, úgy, ahogy az most már politikai céljaiknak megte.

A remekművekkel mindenre lehet idézni s mert a Bibliánál nagyobb könyvünk nincsen, hát abban aztán igazán minden benne van. Ám ha betűjét szolgálatába állítja a napi politika, úgy szelleme igen könnyen elveszhet egy egész nemzedék számára.

Levél a szerkesztőhöz

A KEGYELETSERTŐ, IZLÉSTELEN SIRFELIRATOKRÓL ÉS A VAGYONOKAT FELÉMÉSZTŐ SIREMLÉK-KULTUSZRÓL

Kaptuk a következő levelet és leközzöljük teljes terjedelmében, mert nemcsak melegen érző emberi szív dobbanása minden szava, de azért is, mert jobban és szebben látja az élet és halál találkozhelyét, a temetőt, mint az átlagemberek, akik csak végigsétálnak a sírkerteken és nem veszik észre, mennyi mindenről beszélnek a siremlékek. Ime a levél:

KEDVES SZERKESZTŐ ÚR, — husz éve özvegy, husz esztendeje magárahagyott nő írja ezeket a sorokat, akit családja egy esztendő alatt hagyott magára, mert egymás után jelentkezett a szörnyü vendég, a halál: Először a férj, azután az iskolapadból haretérre sodródott fiu, végül pedig az, aki egyedül maradt meg a kis közösségből, a tizenhat esztendőös leány ment el örökre. Azóta szinte egyetlen szórakozásom a temető. **Nemcsak a magam sírjaihoz látogatok el és nem csupán abba a temetőbe, ahol férjem, fiam és leányom pihen, hanem általában a temetőket látogatom,** az örök elpihenés valamikor számomra is szívszorító rémületet jelentő csendes országának ösvényeit járom. **Illyen az élet,** kilendíti az emberi lét tengelyét és egyszerűen, szürkén és élmények nélkül önmagába visszatérő görbevonallá lényegteleníti azt a kört, amelyet annyi izgalommal, élménnyel gazdagon kelzene megfutnunk.

Járom a temetőket és mondhatom, nem unatkozom itt, ahol nincsenek politikai szenzációk, ahol nincs gyűlölködés és versenyfutás az élet titkaiért. Elnézni, milyen kísértetiesen gyorsan szaporodnak a sírok, hogy növekszik az élők városa mellett a halottak birodalma, nem is olyan egyhangu időtöltés. Járom a temetőket és figyelem a szaporodó kereszteteket, sírköveket és siremlékeket, olvasom a sírfeliratokat és sokat gondolkodom. Éppen ezekről a gondolatokról akarok elbeszélgetni Szerkesztő Úrral, mert úgy érzem, a nyilvánosság elé kívánkozik az, amit a temetőkből megláttam.

Két, mondhatnám analóg kérdést kívánok érinteni. Először is a sírfeliratokról szólok, mert igazán szóvá kell már tenni azt az izlésteleniség-tultengést, ami már kegyeletstetés jellegét kezdi öltetni. A legkülönfélébbképpen nyilvánul meg a sírfeliratokban a kort uraló diszonancia és ugylátszik nincs senki, aki gátat vessen ennek és megértesse a hozzátartozókkal, hogy az elhunyt emlékét sértik meg, önmagukat pellengérezik ki, amikor válogatás nélkül vésetik fel a síremlékekre azt, ami éppen eszükbe jut. Szerepelnek olyan

feliratok, amelyek — bármennyire is valószínűtlenül hangzik, mégis így van, — inkább öncélúként hangzanak, mert valóssággal perszifillják a halál leigázó kérlelhetetlenségét. Itt nyilatkozik meg legigazabban az az örökigazság, hogy csak nüanszok határolják el olykor a fenségest a nevetiségestől. Trefáikozó barátok válnak el egymástól úgy, ahogyan például az éppen említett siremlékek egyikénél készítettői utolsó istenhozzádot mondanak halottjuknak. Másutt nem őszintének tűnik, minden esetre mesterkéltnak és az örök elválás szomorúságához nem illően pózos felírások szerepelnek, sőt vannak olyanok is, akik családi perpatvaraikat, a hátramaradtak ellentéteit viszik nyílt, vagy kevésbé nyílt formában, de minden körülmények között izléstelenül a nyilvánosság elé.

Azt hiszem, minden jóérzésű ember, aki csak egyszer is végignézi a temetők siremlékeit, egyetért velem, amikor azt állítom, hogy

a sírfeliratok megszővegezése megrendszabályozásra szorul.

A siremlék felállítására csak olyankor kerül sor, amikor a gyász már kissé enyhült, tehát nem sérti senkinél a frissen érzett fájdalom érzelmeit, ha valaki beleavatkozik a sírfeliratok szővegezésébe. Szerény véleményem szerint

épen az egyházi hatóságoknak kell megállítaniuk a módot a szővegezésnél való segítségnyújtásra. Nagyon helyes lenne, ha sírfeliratot csakis az illető egyház illetékes hatóságának jóváhagyása után lehetne elkészíttetni és ezzel véget vetnének a kegyeletsértő kilengéseknek, s egyszerűsödne a sorozatosan előforduló helyesírási hibáknak is, amik szintén zavaróan hatnak.

Ami a másik megfigyelésemet illeti, ez arra a túltengő kegyeleteskedésre vonatkozik, ami hatalmas, drágábbnál drágább siremlékek emelésében nyilvánul meg.

Vagyonokat képviselő sirköveket emelnek a halottak emlékére, holott ha jótékony célokra, az arra nagyon is rászoruló és ijesztően nagyobbodó számban jelentkező élők támogatására fordítanák ezeket a pénzeket, a szerényebb siremlékek mellett is maradandóbb emléket állítanának halottaiknak, mint a százezres költségekkel.

Sok helyen bevezették már, hogy koszorúmegváltás címén adományokkal támogatják halálesetek alkalmával a különböző egyháziilag fenntartott jótékonyági intézményeket és ez a példa is megmutatta, milyen jótékony és a közösségre áldásos módon lehet a kegyeletet leróni. Nos, sokkal nagyobb alkalom kínálkozik erre ezekben a vészterhes és bajoktól súlyos időkben azzal, hogy a földi pompa jegyében készült, vagyonterő siremlékek helyett szerényebb költséget fordítanak erre a célra és többet jótékony célra. Aminek támogatásával nemcsak az arra szorulóknak, de magunknak is tartozunk.

Mi ujság a torony alatt?...

Néhány heti betegeskedés után ismét elfoglalta hivatalát a városházán **Vlad Alexandru** tábornok-főpolgármester és ezzel egyelőre miúdenesetre ismét elesenededik a „**suttogó front**“, amely mindannyiszor működésbe lép, valahányszor a régi politikai-pletykacsinálók fantáziája élénkebben működik. Híre járt ugyanis Aradon annak, hogy a főpolgármester „**sulyos**“ beteg, hogy „**nem tudja többet elfoglalni hivatalát**“, sőt voltak olyanok is, akik „**elparentálták**“ **Vlad Alexandru** tábornokot. Mondanunk sem kell — hiszen a tények beszélnék —, hogy ilyesmiről sem volt szó. **Vlad Alexandru** tábornok-főpolgármester hüléses megbetegedése nem volt komoly és csupán elővigyázatosság volt, hogy a tábornok hosszabb időn keresztül a szobát őrizte. A kipróbált katonai szívósságával küzdött meg az influenzabacilusok támadásával is és most már felépülve, frissen, munkaképességének teljesen birtokában, újra megkezdte tevékenységét.

Különbén a főpolgármesterváltozással egyidőben, illetve ezzel összefüggésben a városvezetőség teljes kicseréléséről is tudni véltek a „**jólértesültek**“. Suttogva találgattak és suttogva adták tovább az éppen valószínűnek talált elképzelést, természetesen már biztos információ alakjában. Kombináltak és variáltak, személyeket emlegettek és neveket kaptak fel, hogy máshol máshol más nevekről beszéljenek, mint „**feltétlenül biztos kiszemeltekről**“. Senki sem cáfolta még ezeket a meséket, mert hiszen legjobb cáfolat az idő. Ahogy múlnak a hetek és a városvezetőség változatlanul a helyén áll, úgy válnak mindinkább érdemtelenekké ezek a „**tájékozott**“ helyre hivatkozó történetek, amelyekből egyetlen szó sem bizonyult igaznak.

— A városvezetőség ezidőszereint változatlanul **helyén áll és dolgozik, hogy megvalósítsa munkatervét** — mondta munkatársunknak a tábornok-főpolgármester —. Természetesen vannak türelmetlenek és tulkövetelők, akik reklamálják, hogy a bejelentett megvalósításokat miért nem szállítják készen a közönség számára. Komoly ember azonban tisztában van azzal, hogy

amig az ígéret tetté válik, ahhoz igenis idő kell.

Módszeresen, előre kidolgozott munkaterv szerint folyamatban van a tervek megvalósítása és még azoknak is, akik a kácan is csomót keresnek, be kell lássák, hogy a munka megkezdődött. Máris tízmillió lei áll a városvezetőség rendelkezésére, kizárólag építkezési célokra. Ezt az összeget a további bevételekből e célra fordítandó tételekkel növelik, de a tízmillió felhasználásával mindenesetre már a tavaszi idény megkezdésével megindul az építkezés, ami sok embernek ad majd kenyeret ebben a városban.

ez a szám az ország legjobb adófizető városává avatta Aradot

(Arad.) Arad kereskedő és iparos rétegének jelentékeny részét érintő munka kezdődött meg az aradi pénzügyigazgatóság egyes adókerületeinél. A napisajtó megírta, hogy tavaly októberben megjelent új adóbehajtási törvény 141. szakasz értelmében

az adóhivataloknak joguk van mindazok ellen csődeljárást folyamatba tételni, akiknek adóhátralékuk hat hónapnál régebbi eredetű,

s amint az adóhivatalok részéről értesülünk,

a pénzügyigazgatóság élni is kíván ezzel a jogával s már hozzá is kezdett a hátralékos adófizetők jegyzékének összeállításával.

Ez a kimutatás először a pénzügyminisztériumba kerül, ahol az adókerületek vezetőinek részletes egyénenkénti tájékoztatása alapján bírálják el az adóhátralékos kereskedők és iparosok helyzetét. Amennyiben a pénzügyminisztérium hozzájárul ahhoz, hogy az adóhivatalok a csődeljárást folyamatba tételék, a pénzügyigazgatóság az iratokat megküldi az államügyvédhez és a kereskedő, vagy az iparos ellen megindul a csődeljárás.

Meggyőződésünk, hogy az adóbehajtásnak ez a szigorított formája a méltányosság elvével a jövőben sem kerül ellentétbe.

Az adóhivatalok vezetőinek ugyanis az évtizedes tapasztalataik módot nyújt arra, hogy az adóhátralékos kereskedők és iparosok névjegyzékének összeállításánál megfelelő kiválogatást alkalmazzanak, aszerint, hogy

kit lehet a rosszhiszemű államadósok sorába venni és kiknek részére kell méltányos bánásmódot biztosítani.

Az adóhátralékért megkérhető csődeljárás rendkívül veszélyes fegyver, hiszen a kereskedő, vagy iparos, aki ellen a csődeljárást megnyitják, szakmai cselekvő képességét a jövőben elveszíti. A kereskedő és iparos társadalom azonban mégis reménykedéssel kíséri az adóhivatalok munkáját, mert

ugy a behajtási osztály, mint az adókerületek vezetői, adóalanyok helyzetének őszinte ismeretével rendelkeznek

és ugy lehet, nem nélkülözik a szükséges méltányosságot az adóhátralékos kereskedők és iparosok körülményeinek elbírálásánál.

Az adóhivatalok vezetői nem hagyhatják figyelmen kívül, hogy

rendet és pontosságot követelő magatartásuk amugy is az ország legjobban adózó polgárságává avatta Arad lakosságát.

Eszteendőkön át az aradi adóbehajtás százalékaránya **98 százalék alá nem süllyedt** és ez a százalék hiven bizonyítja, hogy ebben a városban szinte minden adóalany fizetési képességének teljességét fejt ki. Az elmúlt napokban Aradon járt Ciolac pénzügyi felügyelő és amint az ellenőrző körutak során szokásos, általánosságban az adóbehajtási lendület fokozására hívta fel az illetékes tényezőket. Amikor aztán elébe tárták, hogy

Aradon az adóalanyoknak mindössze két százaléka fizet pontatlanul, el kellett ismernie, hogy az adóhivatalok derekas munkát végeznek.

És minthogy általában a behajtás a méltányosság szellemét kielégíti, ezt az elismerést az adózók rétege sem fogadhatja idegenkedve, mert nincs szó terhükre történő tulkapásokról.

Az ilyen magas százalékarányu behajtást felmutatni tudó városban tehát annál könnyebb a megkülönböztetés a rossz- és jóhiszemű adóalanyok között. A csődeljárásra minősülő adóháttralékos kereskedők és iparosok rostálásánál nagyon kell ügyelni a helyzetük egyéni elbírálására.

Széditő tempóban folytatja „ingyenutazási“ propagandáját az Orient Turist Lloyd

Talán sokaknak elkerülte a figyelmét, hogy mit jelent a nagy reklámmal beharangozott Orient Turist Lloyd „nagyszabású“, „ingyen“ utazási akciója, mi azonban idejében felhívtuk illetékesek figyelmét arra, hogy itt a tisztességtelen és meg nem engedett verseny jellegzetes példájáról van szó. Sajnos ez a figyelmeztetés — ugyilátszik — eredménytelen maradt, bár az ország kereskedőtársadalma érdekében valóban helyén való lenne, ha ezt az „ingyenutazási“ akciót olyan elbánásban részesítenék, amilyent megérdemel.

Az Orient Turist Lloyd, ami nem tévesztendő össze az ORT néven működő hivatalos turisztikai és menetjegyi irodával,

új reklámhadjáratával lépett a nyilvánosság elé és tovább hangoztatta, hogy „ingyen“ utazáshoz juttatja a vásárlóközöniséget.

Már a legutóbb részletesen kifejtettük, hogy **ez az eljárás ellenkezik a „szabott árak“ és „alku nincs“ elve alapján megnyilvánuló hivatalos állásponttal,** de meg a tisztességes versennyel is. Felhívtuk a kereskedel-

mi és iparkamara figyelmét erre a különös akcióra, amely egyaránt kárhóztatandó a résztvevő és a kimaradt kereskedők szempontjából, de mindezideig sajnos semmiféle intézkedés nem történt.

Hangsúlyozni kívánjuk, egyetlen valamirevaló cég sem vett részt ebben az akcióban, amelynek állandó „ingyen“ csatakiáltása egymagában elégendő arra, hogy kételkedéssel fogadják a jóhiszemű emberek, különösen pedig azok a tisztességes kereskedők, akik a becsületes kereskedelem írott és íratlan törvényeivel tisztában vannak. Helyes lenne hát, ha

a kamara végre mégis rászánná magát, hogy eljárjon az akció tisztázása érdekében, hiszen van ez olyan fontos, mint azok a sajtónyilatkozatok, amelyek ugylátszik tevékenységének jelentékeny energiameennyiségét igénybevétték. A kamara ugyanis lankadatlan erővel jár el a különböző irodalmi szegénylegények, a sajtó parazitái és holmi levitézlett inspektorerk almanach-szerkesztési törekvései ellen,

ami végeredményében lehet, hogy bosszuságot és időpocsékolást okoz a „szerkesztő urak“ által felkéréselt kereskedőknek és iparosoknak, de egyetlen vállalat alapját sem rendíti meg.

Távol áll tőlünk, hogy a közélet eme gangsztereit megvédjük. De az ilyentermészetű ostrom igazán könnyen elutasítható, mert az illető „uraknak“ vagy ad, vagy nem ad az ember.

Minden esetre a tisztességtelen verseny nagy hanggal kolportált megnyilvánulásának lefékezése legalább olyan fontos lenne, mint a zugsajtó üldözése — ami különben sem tartozik a kamara hatáskörébe. Bizza ezt csak nyugodtan ránc a kamara, hivatásos ujságírókra, akik ma már az **Ujságíró-céh** keretében megerősödve magunk is azon vagyunk, hogy megtisztítsuk sorainkat a „feketén“ beszivárgott sötét elemektől.

— **MOTORSZERELŐK ÉS TANONCOK FELVÉTELI VIZSGÁJA A VÁROSI ÜZEMEKNÉL.** A városi közüzemeknél 13 tanonc nyerhet elhelyezkedést. Ezek közül 3 a szerelő és bádogos, 3 lakatos, 3 autó-mechanikus, 2 kovács és patkókovács, 1 kőműves és 1 asztalos szakmát tanulhat ki. Az érdekeltek tudomására hozzák, hogy március 9-én reggel 9 órakor felvételi vizsgát tartanak a közüzemek titkárságánál (Muciu Scaevola-ucca 9—13) és a jelentkezők legkésőbb 1939 március hatodikáig nyújtsák be kérvényeiket személyi irataikkal egyetemben. Ugyancsak március kilencedikén felvételi vizsgát rendeznek a városi közüzemeknél megüresedett motorszerelői állások betöltésére is. Akik ez iránt a vizsga iránt érdeklődnek, szintén nyújtsák be kérvényeiket és személyi irataikat legkésőbb március hatodikáig.

Az Imrédy-ügy felidézi Kenyeres-Kaufmann esetének emlékét

Már elmúltak az első, nagy hullámverések, lecsillapodtak a kedélyek **Imrédy** Béla volt magyar miniszterelnök lemondása körül és miatt. Érvek, viszontérvek hangoztak el, az elfogultság mindkét részen részrehajló szavai záporoztak és mindez **Imrédy** Béla családi ügyeinek kitergetése miatt. Mostanában általában **közügy** jellegét öltötte az emberek legbelső magánügyének, családi kérdéseinek „**tisztázása**“ és éppen ezért nem érdektelen a tárgyilagos, higgadt összehasonlítás az utóbbi idők két, magyar viszonylatban nagy port felvert ügyének, az **Imrédy**-esetnek és a **Kenyeres-Kaufmann** ügynek összehasonlítása, bármennyire is ellentétesnek és egymással homlokegyenest ellenkezőnek lássék a két szenzáció.

Kenyeres-Kaufmann és **Imrédy** Béla politikai pályafutása egyaránt „**családi ügyön**“ bicsaklott meg. Olyan időkben, amikor nem divat zsidónak lenni, amikor az érvényesülés lehetőségének első és szinte egyetlen feltétele, különösen politikai vonatkozásban és különösen Európa bizonyos területein, a zsidóságtól való teljes függetlenség, két határozottan antiszemita beállítottságu politikus volt kénytelen revízió alá venni származását és mivel ez a felülvizsgálat balul ütött ki, **le kellett vonniok a következtetést**, ami különben **Kenyeres-Kaufmann** ügyében súlyos egyéb következményekkel is járt.

Ez a hasonlatosság a két eset között. Nézzük most meg, hogy mi a különbség?

Míg **Imrédy** Béla maga vallotta és vállalta a saját maga által keresztülvitt családi felülvizsgálat eredményét, addig **Kenyeres-Kaufmann** megtagadta őseit, a társadalom irott és iratlan törvényeit súlyosan sértő eszközöket vett igénybe már elfoglalt helyzetének megmentésére és ezzel túl a családfán mutakozó szépséghiba megállapításából származó következményeken, nemcsak volt fegyvertársainak elfordulását és megvetését, de

a zsidóság felháborodását is tudomásul kellett vennie.

Más a helyzet Magyarország volt miniszterelnökénél.

Imrédy Béla személye a tragikus véletlen megszemélyesítője, sorsa maga a tiszta tragédia, amely végzetserűen teljesedett be nemcsak önmagán, hanem szinte egész teoriáján,

amelyet a korszerűnek mutakozó eszmék szolgálatába állított. Nem hivatásunk a fajelmélet megvitatása, hiszen er-

ről már annyi nagy gondolkodó mondott véleményt, a legnagyobb szellemiségek törtek lándzsát felette és

**a nemzetközi tudomány sok-sok előharcosa tiltakozott
a faji származás tudományos vizsgálatának még csak
lehetősége ellen,**

nem beszélve a faj istenítésének mitoszáról. Mindez nem lehet tárgya egy rövid újságcikknek. Viszont az minden tudományos felkészültség és magyarázat nélkül megállapítható, hogy **Kenyeres-Kaufmann** esete, aki csalt és visszaéléseket követett el csak azért, hogy faját megtagadva a másik oldalra verekedje magát, éppen úgy, mint az Imrédy-ügy, beszédes tanubizonyságai a fajelmélet különös és lényegbevágó hiányosságainak.

Mert kérdezzük:

vajjon Kenyeres-Kaufmann azzal jellemesebb emberré vált volna, ha szülei és nagyszülei, valamint sokadiziglen minden elődei mentesek lettek volna a zsidóságtól? És Imrédy Béla kevésbé tehetségessé vált azzal, hogy kiderült a nagymama szörnyű tévedése, amikor azt hitte, hogy valóban sikerült asszimilálnia és sikerült beilliszkednie olyan családba, amelynek magyar érzelmeit a legszélösebb ellenzék sem vitathatja? Létezik vajjon nagyszerűbb bizonyítéka az asszimilálás lehetőségének, mint éppen az Imrédy-eset és elképzelhetőbb nagyobb tragédia, mint az, hogy ez éppen Imrédy Bélán ~~teljesedett be, aki felállította a zsidóság~~ asszimilálódása lehetetlenségének tételét?

Igenis, vannak a zsidóságnak **Kenyeres-Kaufmannjai**, de vannak, ezrével vannak **Imrédy Bélái** és olyan egyéb kiválóságai, akik bár megmaradtak őseik hitén, nem gyűjtő- és nem rombolók, nem világforradalmat hirdető és nyereszkeskedni vágyó szipolyozók, ahogyan azt divatos bebizonyítani mostanában.

— **A PROPAGANDA-MINISZTERIUM IGAZGATÓSÁGA** felhívja az összes magánfelek és magánintézmények figyelmét arra, hogy a propagandaügyi minisztérium hirdetési igazgatóságához intézett kérvényeket 8 lei okmány- és egy leu repülőbélyeggel kell ellátni. Azokat a kérvényeket, amelyeket nem bélyegeztek felül, mindaddig nem intézik el, amíg a bélyegtörvény 41. szakasza értelmében kétszeres bélyeggel nem látták el azokat.

— **Az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár** rt. március hó 8-án tartja évi közgyűlését.

— **Az Aradi Általános Takarékpénztár** rt. március hó 15-én tartja évi közgyűlését.

várta a „fekete kivándorlókat“ a constantai kikötőben

(Szatmár.) Szomorú elégtétellel szolgáltak számunkra a közelmúlt napok. Szomorú elégtétellel, amelyről lemondunk volna. Arról van szó, hogy miután sorozatosan figyelmeztettünk, óva intettünk mindenkit a könnyenhipéstől, a hatóságok betiltották a „feketekivándorlók“ Constantában „indulásra készen“ álló hajójának kifutását. Az történt, amit bejósoltunk, a nagy hitegetés úgy pattant szét, mint a tüvel kiszurt léggömb.

Szerencsétlen, megtevesztett és megkárosított emberek maradtak a constantai kikötőben, akiknek végeredményében még örülniök kellett, hogy így alakultak a dolgok, mert kiderült, hogy az a hajó, amelyen utnak akarták indítani az emberszállítmányt, valóságos halálhajó.

Tehát nemcsak a bizonytalanságba, a Palesztinába való becsempészés súlyos veszéllyel járó kalandjába, a leleplezés esetén kijáró súlyos börtönbüntetés megkockáztatására csábították ezeket az embereket, hanem az életüket is egyszerű forgalmi tételként vették számításba a nyereszkesedés lehetőségeinek kiszámításakor. Kétséget kizáró módon megállapították, hogy

a constantai „kivándorlóhajó“ olyan rozszant, kiselejtezett, hasznavehetetlen tákolmány, amelyet már a világ valamennyi kikötőjében indexre tettek. Ez a hajó még állatszállításra sem alkalmas, a Traven által megírt, halálraitelt vizijárműveknek szomorú példánya.

Vajjon még ezentul sem járnak el a hatóságok azok ellen, akik lelkiismeretlen lélekkufarkodást végeznek a kivándorlási láz tökéletesítésével? Még mindig nem látják elérkezettnek az időt a közbelépésre a lelkiismeretlen zug-hajósvállalatokkal szemben, hogy elvegyék kedvüket fabatkát sem érő, hajónak csufolt ócska vizijárműveik ilyenmódon való értékesítésétől?

Ez azonban még nem minden. Az illetékes egyházi és egyéb közületeknek is módot kell találniok, hogy a kivándorolni kívánók tömegeit visszatartsák az ilyen életveszedelmet jelentő, egzisztenciát tönkretevő és utolsó fillért is felszívó vállalkozásoktól. Mindenki megértheti azoknak türelmetlenségét, nyugtalanságát és kísérletezését, akik véget akarnak vetni a bizonytalanságnak, a munkanélküliségnek, az ezeryi kellemetlenségnek. De mindez nem lehet oka arra, hogy emberek százai fejjel rohanjanak a falnak, hogy családokat szolgáltatassanak ki a kivándorlási hiénák nyereszkesedésének.

Magaviseletből elégtelen!

Mindeki, aki csak kicsit is törődik ennek a városnak fejlődésével, azzal, hogy külső képében szép és kedves legyen, örömmel vette tudomásul, milyen nagy gondot fordítanak illetékesek a belváros parkirozására. A főutvonalnak virágágyakkal történt díszítése szerencsés ötlet volt, azonban a közönség egy része annyira fegyelmetlen és figyelmetlen, hogy

a virágágyak állandóan a megrongálás veszélyében forognak.

Az utóbbi időkben — különös tekintettel a küszöbön álló tavaszra — a városvezetőség több, a közönség köréből írott levelet vett kézhez, amelyben a virágot kedvelő és a városképészetrel törődő polgárok arra hívják fel a városvezetőség figyelmét, hogy

a szép virágágyak, a parkirozott részek gondosabb védelmet, a rongálások hathatósabb és lehetőleg azonnali megtorlás igényelnek.

A város nagy anyagi áldozatok árán tartja fenn ezeket a virágágyakat.

Több százezer leit fordítanak a városi költségvetésből a parkirozott részek virágosítására és ápolására, tehát ezek a virágágyak a szó szoros értelmében közvagyont képeznek, olyan közvagyont, amelyhez minden adófizetőnek köze van.

Éppen ezért mindenki, aki a virágot szereti és vigyázni kíván az általa lefizetett adók hovatartozásának feltételeire, örködjek afelett, hogy a virágágyak rongálásának véget vessenek. Egyrészt mindenki, akire tartozik, ügyeljen hogy a gyermekek ne tapossák össze a virággrupokat, a szabadjára engedett kutyák ne száguldozzanak a szépen elgerebélyezett ágyakon keresztül-kasul, vásott uccagyerekek ne durják fel a virágok számára felhordott földet és talán elsősorban arra, hogy figyelmetlen felnőttek ne lépjenek bele a zöld füves, virágzó ágyasokba.

Nem nagy dolog, hogy magunkat és közvetlen környezetünket megfelelően fegyelmezzük akkor, amikor a belváros szívében sétálunk, ha pedig másokat látunk, akik nem törődve a józáltsággal és a fegyelmezettség elemi követelményeivel, belegázolnak a virágoknak az aszfalttengerbe telepített kis birodalmába, utasítsuk rendre, vagy

szóljunk a legközelebbi hatósági személynek,

aki azután megfelelő büntetéssel elveszi a virágrongálók kedvét ettől a „kedvteléstől“. A városvezetőség éppen a sorozatos felhívások alapján érintkezésbe lépett a rendőrhatóságok vezetőivel és ennek megfelelően adott esetben az örszemes rendőrök nagyobb figyelemmel kísérik ezentúl a virágágyak épségét és tettenérés esetén a helyszínén alkalmazott súlyos büntetést rónak ki.

Erről is beszélnek

Sokat beszélnek mostanában aradi jogász körökben arról az ítéletről, amelyet **Weininger** István fiatal aradi ügyvéd ellen hozott az aradi büntető törvényszék. **Weininger** Istvánnak még évekkel ezelőtti konfliktusa keletkezett az ügyvédi kamarával, a konfliktusnak egyik epizódja nyomán büntető eljárás indult meg a fiatal ügyvéd ellen és most, amikor az eredeti konfliktus már régen lezárult, ebben a kellemetlen mellékhajtás-ügyben hozott hat hónapi szabadságvesztésről szóló marasztaló ítéletet a bíróság.

A bíróság ítéletéhez semmi megjegyzésünk nincs, mint ahogyan nem is lehet. A független bíróság ítéleténél nincs helye komentárnak, vagy éppen bírálatnak. A bírák a törvény szakaszait alkalmazzák és hivatásukat esküjükhöz hiven gyakorolják. Nem jelenti azonban ez azt, hogy néhány szót ne szólhassunk magához az ügyhöz, amelynek szomorú következményeként **Weininger** Istvánt most ilyen súlyos büntetéssel sújtotta a bíróság.

Egészen bizonyos, hogy az ügyvédi kamara jól tudja indokolni, miért járt el kiméretlen szigorral a fiatal ügyvéd ellen. Bizonyos, hogy az ügyvédi fegyelem, a tekintélyes testületnek tisztelgetés védelme készítette arra a kamara vezetőségét, hogy — az azóta már rég lezárult — fegyelmi eljáráson kívül más úton is, a bíróság előtt keressen elégtételt. Szeretnénk azonban azt hinni, hogy miután idáig vitték az ügyet, most már a **méltányosság és a kari közösségérzés** is érvényre jut, ami azt jelentené, hogy az ügyvédkamara módot nyújt az ügy békés rendezésére.

Nem védőbeszéd az, amit itt leírunk, csupán hozzászólás, a kívülálló és tárgyilagos szemlélő véleménye. Vajjon annak a testületnek, amely a legnagyobb bűnösök jogvédelméről is gondoskodik, mert így kívánja azt a jog méltósága, a méltányosság és igazságosság szelleme, szabad-e vállalnia egy fiatal kartárs pályafutásának esetleges kettétörését, szabad-e a végső határig elmenni egy olyan — végeredményben nem súlyos — sérelem ügyében, amelyet már egészen biztosan alaposan megbánt az is, akinek terhére rójják fel. Fiatalos temperamentum, sok torlódó kellemetlenség hájszájában tulfeszített idegzet és hasonló körülmények nem elhanyagolandó szempontok, amikor emberi egzisztenciáról, kartársi pályafutásról van szó.

De talán fölösleges is mindenek felsorolása, mert éppen az ügyvédkamara tagjai érvelnek mindezzel a bíróságok előtt a szóbanforgónál sokkal súlyosabb ügyekben is. Az ügyvédek ama elv jegyében tanulják hivatásuk gyakorlását, hogy inkább szabaduljon meg a büntetéstől száz bűnös, mintsem, hogy egyetlen ártatlan ember is igaztalanul bün-

hődjék. Hát ha nem is egészen ártatlan a szóbanforgó fiatal ügyvéd, de mindenesetre szép alkalom ez a Weininger-ügy az ügyvédkamara vezetősége számára annak bebizonyítására, hogy az ügyvédtársadalom nemcsak megtévedt bünyösök, de kartársak ügyében is hivatása magaslatán gyakorolja az emelkedett szellemi elveket, amelyeken az ügyvédeskedés felépül.

Nem a Schwarz . . .

Életünkben több a negatívum, mint a pozitívum. Például baráti körökben, sőt azon jóval túl is, a közélet minden vonalán rengeteg embert ismerünk, akirol azt a negatívumot tudjuk, hogy

nem találták fel a puskaport.

Nem találta fel a puskaport rengeteg politikus, közigazda, tudós, kikiáltott ad hoc nagyság, társadalmi reformer, vezérőrnjelölt, kótyagos forradalmár, viszont nyugodtan éljük mindennapi életünket annak a pozitívumnak a biztos tudatában, hogy

a puskaport Schwarz Berthold szerzetes találta fel a 13-ik század második felében.

Az elmúlt évtizedek során sok súlyos csalódás ért bennünket, sok kiábrándulásban volt részünk, s most a tetejébe kapjuk azt a lesújtó felfedezést, hogy

Schwarz Berthold nem az igazi feltaláló.

Hir szerint már az ő születése előtt is ismerték Frankfurtban a puskaport, s valószínűtlen, hogy nagy horderejű találmányát maga előtt küldte volna a világra.

Most itt állunk egy csalódással gazdagabban, s nem tudjuk, hogyan zökkentsük helyre megbillent lelki egyensúlyunkat.

Sok száz és ezer emberről tudtuk, hogy nem találták fel a puskaport, viszont tudtuk, hogy ki találta fel. Most egy történetbuvár megrendíti ezt a pozitív tudomásunkat.

Hát érdemes volt ezért az eredményért buvárkodni?

És ha evették tőlünk Schwarz Bertholdot, a jámbor szerzetest, történetíró urak, adjanak nekünk helyette egy másikat.

Mutassanak nekünk ebben a zürzavaros világban egy embert, aki feltalálta a puskaport . . .

Csak az árak olcsók, minőségeink változatlanok!

GOLDSTEIN LAJOS

mélyen leszállított árakon nagy választékot nyújt kosztüm és kabátujdonágokban, selyem és mosóáruban.

Str. Bratianu 2.

Az Astra-gyár

nem vonatkoztatja magára a munkaügyi miniszterium országépítő felhívását

Legutóbbi lapszámunkban irtunk arról, hogy az Astra-gyárban ismét bérkonfliktus keletkezett a munkásság és a vállalat vezetői között. A konfliktus elsimitása Pacuraru Octavian munkaügyi felügyelő vezetésével megkezdődtek a tárgyalások, azonban

a vezérigazgatóság a legridegebben eljárkozott a munkásságnak a jövedelmek növelésére vonatkozó előterjesztése elől.

Arra hivatkozott a gyárigazgatóság, hogy itten az Astra-gyár fizeti legmagasabb munkabéreket, arról azonban nem történt említés, hogy

a nehézipari szakmában egyedül az Astra szerepel munkaadóként ebben a városban,

ugy hogy bérvizonyai nem is hasonlíthatók össze a többi helyi iparvállalat fizetési színvonalával.

Béremelés helyett azonban tanáccsal szolgált a gyárvezetőség, nevezetesen azt ajánlották a munkásoknak, hogy **keressék fel küldöttségileg a munkaügyi minisztert és kérjék közbenjárásukat, illetve infézkedésüket annak érdekében, hogy az államvasut megrendeléstöbblettel lássa el az Astrát.**

Ha ez sikerül, mondotta a szociálisan gondolkodó gyárigazgató, a munkásság jövedelmének emelkedése is bekövetkezik.

Kissé furcsa a hatalmas vállalatnak ez a manővere, amellyel az államvasutak és az államháztartás költségeinek terhére kívánja növelni alkalmazottainak fizetését akkor, amikor illetékes helyen olyan félre nem érthető módon juttatták kifejezésre, hogy áldozatkésztséget várnak a vállalatoktól, a munkásoktól és mindenkitől, aki az ország fellendítésén kíván dolgozni.

Hol mutatkozik az Astra-gyárnál körömfeketényi áldozatkésztség is, amikor munkásaival próbál munkatöbbletet kicsikartatni az államvasutttól és ezzel a megélhetés javításának kötelezettségét anyagilag át akarja háritani?

Nyilvánvaló, hogy ezt a „tanácsot“ a gyárvállalat vezetősége már csak azután adta munkásainak, miután a vállalatot illetékes helyen, nyilván alapos indokok alapján elutasították a munkatöbbletre vonatkozó kérésével. Így, munkásainak vállán át akarja elérni az Astra azt a bizonyos kiskaput, amit azonban természetesen nem alkalmazottai, hanem saját jólátgondolt üzleti érdekei szolgálatában kíván haszno-

ítani. Ami ellen viszont szintén nincs kifogás, mert az iparvállalatok általában nem altruista intézmények. Az már azonban megengedhetetlen, hogy

üzleti céljaira olyan kényszereszközöket kíván igénybe venni, amik nem méltányosak

és hogy kötelezettségeinek teljesítését — mert az iparvállalatoknak a mai államgazdasági berendezkedés mellett kötelezettségeik vannak alkalmazottaik iránt, — megtagadja.

Az Astra vezetőségében tekintélyes, előkelő vezetőszemélyiségek ülnek. Bizonyítsák hát be ezek az urak, — megtagadja valóban átérzik az áldozatkészséget kívánó új szellemet.

Deficitből élnek a mozisok is ..

Ismerik kérem az egyszerű kereskedők beszélgetését, akik arról panaszkodnak, hogy nem megy az üzlet, nincs forgalom, mire megkérdi egyik a másiktól, hogy „**hat te mi-ből élsz akkor?**“, mire a másik így válaszol: „**a ráfizetésből...**“ Nos, ugylátszik Aradon hasonló az eset a mozgóképszínházak frontján, mert ma már nyílt titokként beszélnek, hogy

a mozik évek óta deficittel dolgoznak.

Jellemző ez a tünet a z általános hangulatra. Az emberek nem akarnak szórakozni, illetve egyre kevesebben akadnak olyanok, akiknek ehhez hangulatuk van. Nemesak a színjátszás küzd állandó léte problémákkal, nemesak az aradi társulattal történt meg az a szinte hihetetlen eset, hogy ugynevezett „**nagy idényben**“, a téli évad kellős közepén volt kénytelen becsukni kapuit, mert ha az aradi mozik nem is csukták be kapukat, súlyos áldozatok árán tudják csak teljesíteni küldetésüket, hogy a huszadik század egyik legnagyobb műszaki teljesítményének folyamatos üzembetartásával kiszolgálják a közönséget.

Kétségtelen, hogy a rossz mozi-járás nagymértékben tulajdonítható annak, hogy éveken keresztül ugyyszólván pangott a filmgyártás és jó filmek csak elvéve akadnak. Volt ugyan egy-két ugynevezett nagy kép, ezeket látogatta is a közönség, de a középfilmek, az állandó közönséget vonzó jó és élvezetes képek hiányoztak.

Rengeteg giccs, nagyon sok agyonütött darab kerül be mutatóra. A közönség bizalmatlanná vált, elszokott a mozik látogatásától.

Mint említettük, a mozi iránti érdektelenségben közrejátszik természetesen a hangulat hiánya is, ami tagadhatatlan hendikeppet jelent minden szórakoztatásra, alapított üzleti vállalkozásnak. Időbe telik, amíg sikerül megnyugtatni a zaklatott kedélyeket, időbe telik, amíg teljesen kiküszöbölik a gátlásokat, **amelyeknek következményeit természetesen nemcsak a mozisok, de közvetve az állam és a közélet minden más vonatkozása megérez.**

Egy háborús emlék

és tűzbiztonságunk problémája

Ujabbán ismét napirendre került az aradi tűzoltóság hiányos felszerelésének ügye, mert most már a temestartományi tűzrendészeti felügyelőség hívta fel a városvezetőség figyelmét arra, hogy

komoly veszedelem esetén az aradi tűzoltóság, minden becsületes igyekezete ellenére is, tehetetlennek bizonyulna.

Ilyen elavult, hiányos felszerelés nem biztosítja egy város nyugalmát és a tűzrendészeti felügyelőség azt javasolja, hogy Aradváros adja el kisebb községeknek a régimódi, lóvontatású kocsikat, mert azoknak legfeljebb csak faluhelyen veszik hasznát.

Természetesen ismét megkezdődik a tanakodás:

hogyan lehetne segíteni a hiányokon,

bizottság vizsgálja majd felül a lehetőségeket és előreláthatólag ezuttal is kiutalnak majd vagy két kiló — **kocsi-kenőcsöt**, engedélyezik majd két régi tűzoltókocsi — **átfestését** és ha nagyon jól megy, még néhány hasonló „**ujításal**“ járulnak hozzá a város tűzbiztonságának növeléséhez. Arról, ahogyan Aradon már évtizedek óta azt a kérdést kezelik, helyesebben elkezelik, e sorok írójának régi harctéri élmény jut eszébe, amely békés emlékként kísért ezekben az izgalmas, idegeketfaló, testet és lelket őrlo békeévekben.

Történt ugyanis, hogy egy éjszaka, hosszas és fárasztó menetelés után elérkezett az aradi huszonnyolcas vadászszázalaj, amelyben magam is szolgáltam és amelynek egyik szakaszparancsnoka **dr. Reusz Miklós** aradi gyáros volt, a kijelölt álláshoz. Szemben feküdtek az oroszok és egyelőre nem békétlenkedtek úgy, hogy gyorsan megkezdjük a munkát, a lövészárokelőtli drótakadályok felállítását. Alig kezdődött meg a munka, amikor egymás után érkeztek a panaszok a szakaszparancsnokhoz, hogy **rozsdás a szögesdrót, nem lehet dolgozni, mert egyetlen karcolás biztos vérmérgezést okoz**, valamit tenni kellene, mert a legénység zugolódik...

Reusz Miklós szakaszparancsnok elhatározta, hogy gyorsan intézkedik. Futárt küldött a századparancsnokhoz:

„jelentem alássan, a szögesdrót rozsdás, tessék intézkedni, az emberek vérmérgezés veszedelmében forognak“.

A századparancsnok, **Bechtold Jakab** kapitány, messze vidéken ismert volt jó humoráért. Mindenkit fölényesen vert humor tekintetében a kapitány ur, amit könnyen megtehetett, hiszen — professzionistának nevezhette magát. **Bechtold** százados ur ugyanis hivatásos humorista volt, nagyszerű

karikatúrái híresek voltak és talán még ma is a Borszem Jankó munkatársa.

Hát ehhez a **Bechtold** Jakob századoshoz érkezett meg **Reusz** Miklós szakasparancsnok panasza, hogy baj van a rozsdás szögesdróttal. A válasz gyorsan érkezett meg és igen világos volt, amennyiben a századparancsnok közölte, tudomásul vette a panaszt, intézkedett annak minél előbbi orvoslásáról és ennek megfelelően nagyobb mennyiségű **smirglipapírt** kell a szakasznak kapnia — a rozsdá eltávolítása végett...

Valahogy így vagyunk az aradi tűzrendészeti problémákkal is. Egyre-másra küldözgetik a jelentéseket az „első vonalból“ a „századparancsnoksághoz“, de ugylátszik az aradi torony alatt eddig csupa jóhumoru városvezetőség működött, amelynek tagjai értékelni tudták a panaszban rejlő humort és — **kocsikenőccsel**, egy-két hasznavehetetlenül ócska jármű — **átfestésével** fejezték ki véleményüket az egész ügyről.

És végeredményében igazuk is volt. Hiszen láthatjuk, hogy még mindig nem égett le Arad, ahol a közel kilencven-ezer főnyi polgárság tűzbiztonságát néhány, falusi viszonylatban talán még használható, muzeális értékű szerelvény szolgálja...

SOK	hirdetőnek szerzett sikert 27 év óta az „Ország-Világ“ politikai, társadalmi, közgazdasági és művészeti riportlap, mely
KICSI	volt, amikor elindult s most már Ardeal és az utódállamok majdnem minden házánál megtalálható. Igen
SOKRA	értékeli ma már a hirdetőközönség ezt a régi, közkedvelt, jól bevezetett riportlapot és ezért a hirdetők közül sok százra
MEGY	azoknak a száma, kik sikerrel hirdetnek az „Ország-Világ“-ban. Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény!

— **A NEMES ARADI CSIZMADIA-CÉH** legutóbbi öszszejövetelén a kitünő főtisztviselő, aki gyakran és szívesen néz le a pohár fenekére, a banketten ünnepi köszöntőre hátrázta el magát és állítólag így kezdte volna szavait: „Hölgyeim és uraim, én, aki **megittam** kenyérem javát...”

A szerelem nem törődik mellékes körülményekkel és részletkérdésekkel. Ha valaki komolyan szerelmes, nem bánja, ha a szerelme tárgya még oly kiváló, még oly gazdag, még oly szép és még oly tökéletes.

Gazdasági életünk tükre :

aradi ügyvéd, közel két évtized után, honorárium-pert indított volt kliensei ellen

Sajnálatosan jellemző ügy foglalkoztatta néhány nap előtt az aradi törvényszék egyik tagozatát. Felperesként egy ismert előkelő ügyvéd szerepelt, míg a per alperese két, egymással társasviszonyban lévő kávéháztulajdonos volt, akiktől egy alkalmi érdekképviselő részére történt jogtanácsosi szolgálatok címén,

husz év elmúltával, harmincezer leit meghaladó összeget követel az ügyvéd.

Még annak idején történt, amikor divatozott a különböző érdekképviselői szervezetek alakítása, hogy az aradi kávéások — ó, boldog idők, amikor Aradot még a kávéházak városának nevezték és a főútvonalon egymás után sorakoztak a csillogó kávéházak ... —, tehát az aradi kávéások elhatározták, hogy amolyan időszerű, a hivatalos egyesület külsőségeit nélkülöző érdekképviselői közösséget alakítani. Elsősorban a napirenden lévő és a kávéásokat érdeklő kérdéseket tárgyalták meg, főképpen kávéházi asztal mellett úgy, hogy inkább asztaltársaság, mint egyesület jellege volt az „**alakulásnak**“. Olyankor pedig, amikor valamilyen bonyolultabb ügyről volt szó, felkeresték a most felperesként szereplő ügyvédet, aki tanáccsal szolgált számukra. Ezért azután állítólag megfizettek az ügyvédnek, honorálták fáradozásait.

Eppen ezért hatott meglepetésszerűen most, két évtized után, a megboldogult kávé-érdekképviselő feltámasztása, a volt jogtanácsos részéről. Feltámasztásról van szó, mert közben nemcsak ez a szakmai asztaltársaság, de az aradi kávéházak tulnyomó többsége, sőt maguk a kávéások is elfunytak, kettő kivételével, akik a közelmúltban váratlan felszólítást kaptak az ügyvédtől, hogy

husz év előtti jogi szolgálatok kiegyenlítése címén sziveskedjenek harmincegynéhányezer leit lefizetni alulírott ügyvéd irodájában, minek elvártában maradok, stb. stb.

Nagy volt a két kávéás meglepetése. Felkeresték az ügyvédet, akitől megkérdezték, hogy jut eszébe husz esztendő után ügyvédi honoráriumot felszámítani, mire az ügyvéd közölte, hogy nem most jutott eszébe a felszámítás, ez még annakidején megtörtént, csupán nem élt eddig jogos követelésével. Mostanában átlapozgatta könyveit, megtalálta a behajthatlan követelést és ezt most érvényesíteni kívánja. A kávéások nem fizettek, az ügyvéd pedig — mit tehetett? — pert indított ellenük.

A per tárgyalásán érdekes jogi álláspont alakult ki mindkét irányban, az alperes és a felperes részéről. Az alperesek ügyvédje azt hangoztatta, hogy

szinte különös feledékenység az, amely egy harmincezer leies követelést husz évig hagy pihenni és csak két évtized elmúltával fedezi fel, hogy ilyen jelentős összeget kell kapnia. Hangoztatta, hogy megmagyarázhatatlan, miért nem küldött évek hosszú során keresztül legalább egyetlen felszólítást a felperes ügyvéd, aki most, évekkel ez előtt elhunyt egyénekkel folytatott megbeszélésekre, elhunyt kávésoknak adott jogtanácsokra hivatkozik.

A felperes viszont éppen azt fejtegette, hogy **nem lehet büntetni valakinél a türelmet, vagy egy könyvelesi tétel átnézését, hanem csupán az jöhet számításba, hogy érdemében fennáll-e a követelés, vagy sem...**

Az érdekes ügyben a nagyközönséget a kihirdetendő bírósági döntésnél jobban érdeklik azok a megállapítások, amelyek önként adódnak a husz év előtti honoráriumper kapcsán. Mert igazán korszerű jelenségként megmutatkozó, lényegével valóban következtetésekre alkalmas ez az ügy, amikor Arad egyik legjobban keresett, kitűnő ügyvédje ráér régi, két évtizedes könyveinek lapozgatására, hogy egy-egy harmincezer leies kintlevőséget fedezzen le.

Hol volt ideje, még nem is olyan régény a jömenetlű ügyvédi irodák vezetőinek arra, hogy régi könyvek között keresgéljenek?

Már akkor is idegesen tiltakoztak volna, ha azt látják, hogy valamelyik alkalmazottjuk keresgél holmi huszéves könyvekben, mert az ügyvédi irodákban tulódott a munka, lázasan dolgozott mindenki az íróasztalok mögött, vagy a bíróságokon.

Bizony, kellemetlenül megváltozott a helyzet. Az ügyvédek általában — ráérnek. Van idejük a régi könyvekben való lapozgatásra. Amelyekben talán nem is annyira kintlevőségeket keresnek, mint inkább szép emlékeket...

Ardeal legfrisebb hireit közli az 52 éves

Aradi Közlöny

Fizessen elő az

ARADI-KÖZLÖNY-re

Hirdessen az

ARADI-KÖZLÖNY-ben

B É L Y E G Z Ó K E T
olcsón, jól és azonnal készít **Stampa** bélyegzőgyár, Arad, Str. Eminescu 12.

Nagyvállalatok a kirpadon

Mialatt a szomszédos Temesváron a nagy nyilvánosság előtt és az izgalmas bírósági tárgyalások jegyében folyik az a bünper, amelynek középpontjában egyik temesvári nagy gyárvállalat állítólag „szabályellenes” ingatlanszerzési botránya áll — amennyiben a vád szerint a vállalat bünyösen olcsón szerzett volna meg értékes városi ingatlanokat —, addig Aradon a legnagyobb esendben hasonló ügy felett tért napirendre a bíróság. Csak jogász körökben beszéltek erről az ügyről és előreláthatólag most már komolyan nem is esik többé szó a nagy szenzációról, de mindenesetre érdekesnek tartjuk rövid ismertetését.

A bünper középpontjában egy gyárvállalat igazgatósága és egy régebbi városvezetőség több irányító szerepet betöltött tagja áll, akiket

azzal vádolt meg egy minden kétségen felül korrektségéről közismert, de ebben az esetben bizonyára rossz-hiszeműen félrevezetett aradi polgár, hogy illegális módon olyan területeket szereztek meg a vállalatnak, amelyeknek megvásárlása sokkal többbe került volna, ha nem „összejátszás” útján történik, mint adott körülmények között.

A feljelentés terjedelmesen foglalkozik a feltételezett visszaélés elkövetésének részleteivel, ismertetni a város megkárosításának kulisszatitkait és természetesen mindent elkövet, hogy az általa vádlottként felsorolt személyiségek bünyöségét bebizonyítsa.

Valószínűleg rövidesen egyszer és mindenkorra ad acta kerülnek a feljelentésben foglalt állítólagos visszaélési ügyek, amelyeknek elbírálása nem a mi feladatunk, de amelyekről mégis meg kell állapítanunk, hogy szépséghibaként viselik magukon az ország különböző részein adódó hasonló ügyek közös jellegét. Hyen a most folyó temesvári bünper is. Ismételjük, nem akarunk bírakként fellépni, nem akarjuk eldönteni a bünyöség kérdését. Kétségtelen azonban, hogy a nagyvállalatok azok, amelyek létérdekből, működési lehetőségeik gondos óvatossággal kezelt féltése miatt is, a legaprólékosabb pontossággal tesznek eleget minden néven nevezendő kötelezettségüknek, állami és községi vonatkozásban. A legnagyobb figyelemmel kísérik az összes rendelkezéseket és az egy leuos forgalmiadó bélyegtől kezdve a legismeretlenebb illetékekekig minden előírás szerű takszát szigorúan lerónak, mert nem is tehetik ki magukat annak a veszélynek, hogy arányiag jelentéktelen ügyek miatt milliós bírsággal róják meg és létalapjait veszélyeztessék.

Egy kísember, egy kisvállalat megengedhet magának esetleg törvényellenességet, elvégre nincs mit vesztenie akkor sem, ha leleplezik. A nagyvállalatok azonban hatalmas vagyonukkal, egzisztenciájukkal szavatolnak minden jelen-

legi és multbani cselekedetükért. Ezzel tisztában kell lennie mindenkinek, aki józanul és elfogulatlanul szemléli az ország gazdasági életének funkcióját és nem lát minden nagyvállalatban ellenséget pusztán azért, mert a vállalat néhány száz, vagy éppen ezer embernek ad kenyeret . . .

Amiről beszélnek és amiről hallgatnak

Néhány hete Aradon tartózkodik **dr. Groza Ioan**, Arad-megye volt prefektusa, aki visszavonult a körorvosi teendők ellátásától, kérte nyugdíjaztatását és beköltözött a városba. A volt prefektus aradi tartózkodása is csak átmeneti jellegű, mert május elsejétől Kolozsvárra költözik, ahol orvosi rendelőt nyit és folytatja megszakított tudományos buvárkodását, amitől évekig elvonta a politikai tevékenység.

Sajnálatos baleset történt Éghy Ghissa, az ismert aradi táncművész és tanárnő családjában. A művészasszony — aki különben, mint ismeretes, **dr. Ungár Imre** ügyvéd felesége — kislia játék közben elesett és az esés olyan szerencsétlen volt, hogy a kisfiu két helyen eltörte karját.

Sok volt a kiadó lakás február elsején és úgy látszik a lakók nem tulságosan tolakodtak a bérlemények után, mert még elseje után is számos kiakasztott cédula és ujsághirdetés közli, hogy május elsejére bőségesen kaphatók lakások. A nagy lakásüresedés oka, hogy több háztulajdonos emelni próbált, amit azonban a lakók nem vettek, mint ahogyan nem is vehettek, tudomásul. A jövedelmek nem emelkedtek és így a lakbér növekedésére nincs fedezete a lakóknak, akik inkább kiköltöznek és összébb huzzák magukat, de erejükön felül nem költekeznek. Viszont kérdés, hogy a háztulajdonosoknak kifizetődik-e, ha majd üresen maradnak az emeltbérű lakások? . . .

Többbizben foglalkozott az **Ország-Világ** annak az aradi kereskedőnek ügyével, aki kényszeregyezés útján próbált egyezséget keresni hitelezőivel. Értesülésünk szerint az ügy — sok kellemetlen és kínos bonyodalom után — a legjobb uton halad a békés megoldás felé. A legmakacsabb hitelezők is tudomásul vették az egyezségi feltételeket, mire a főhitelező közölte a kereskedővel, hogy nincs ellenvetése, ha ismét meg akarja nyitni az egyezkedési bonyodalmak során bezárt üzletét.

A narancsfronton lezajlott háborus konfliktus után most a halfronton feszült a helyzet és idegesek a kedélyek. A konkurrencia nem ismer kiméletet és pardont. Nagy csatározások folynak, de egyelőre nem került nyílt összecsapásra az ügy. Egyik nagykereskedő sem mondhatja el versenytársától, hogy „horogra került“.

Kérjük a panaszkönyvet ...

Sokszor felhozott, sajnós azonban változatlanul tapasztalható sérelmet kívánunk szóvátenni az alábbiakban és figyelmébe ajánlani azoknak, akik az ilyentermészetű panaszok meghallgatásán túl, az orvoslásra is jogosultak. Mint eddig is minden alkalommal, hangsúlyozni kívánjuk, hogy **nem általánosítás az, amit megírunk, mert készséggel elismerjük, hogy vannak, nagyszámban vannak kivételek, akikre a panaszok nem vonatkoznak.**

De szerény véleményünk szerint az lenne az ideális állapot, ha a panaszra okot szolgáltató esetek képeznének kivételt és nem fordítva. Amit megfelelő körültekintéssel és eréllyel reméljük sikerül is elérni.

Elsősorban a rendőrfőnökség figyelmet hívjuk fel arra, hogy nemcsak külföldi, de bucarestii példák is azt tanítják: a rendőrlégénység nem csupán az államhatalom végrehajtó közege, hanem a polgárság szükségleteinek kielégítésénél fontos szerepet betöltő tényező, amelynek tagjai — különösen akkor, ha nincsenek büntügyi vonatkozású szolgálattal, —

inkább udvariasan kell viselkedjenek aközöniséggel, mint erélyesen.

A bucarestii rendőrprefektúra — mint egyik legutóbbi számunkban megírtuk — állandó célkitűzésnek tekinti a rendőrlégénység továbbképzését, csiszolását, mert az a nyíltan hangoztatott cél, hogy a főváros közöniségét olyan esetekben, amikor a rendőr közigazgatási szerepet tölt be kifogástalanul előzékeny bánásmódban kell részesíteni. Különösen áll ez idegenforgalmi vonatkozásban, amikor például minden külföldi város arra igyekszik, hogy

az idegenek számára szolgáló utmutatásokat nyújtó rendőr ne csak udvarias legyen, de beszélje is azt a nyelvet, amelyen az a külföldi szólítja meg,

aki megtisztelte az országot látogatásával. Éppen ezért az idegenforgalmi szempontból forgalmasabb pontokra olyan rendőröket állítanak, akik több nyelvet beszélnek, a rendőrlégénység összességét pedig anyanyelvén továbbképzik, iskolázzák, egyszóval a közöniség számára kellemes szolgálattal szerveznek.

Allanak ezek a megállapítások az aradi közüzemek vonatkozásában is, amennyiben az üzemek kitűnő és mindenre gondot fordító igazgatója, **Tripa Mihai** mérnök figyelmét eddig elkerülték volna bizonyos panaszok, amelyeknek orvoslása egészen bizonyosan nem marad el. A közüzemek közuti szolgálata — mint köztudomású, —

kizárólag a közöniség kiszolgálását célozza, kereskedelmi vállalkozás

és mint ilyen tulajdonképpen megszűnik minden közüzem jellege és elsősorban, sőt kizárólag arra kell törekednie,

BLU e lib. Central University Library Cluj

hogy az utasközönség igényeit teljesen kielégítse és kifogástalan működésével minél több embert vonzzon. Márpedig ezt az általános vonalvezetésben **Tripa Mihai** igazgató által minden vonatkozásban érvényesített irányelvet cseppet sem szolgálják egyes közuti alkalmazottak. Ezek nemcsak udvariatlanok, de egyenesen modortalanok, akik nem csak bosszúságot, de igen gyakran komoly kárt is okoznak a szolgálat ügyfeleinek.

Példaképpen megemlítünk olyan gépkocsivezetőket, akik a feltételes megállókat szükségtelen rossznak tartják és akkor mulasztják el a megállást, amikor csak tehetik. Igen gyakran megtörténik, hogy a kocsiban tartozkodó utas felkérésére sem álltak meg a feltételes megállónál, az pedig szinte naponként fordul elő, hogy a felszállni óhajtó utasok előtt, akik a feltételes megállónál várakoznak és esetleg kissé elkésve, vagy nem eléggé rokonszenvesen integetnek, egyszerűen eldöbörög a gépkocsi anélkül, hogy megállana. Ilyenkor az utas felháborodását fokozza az a gunyos vigyorgás, amely a gépkocsivezető lebecsülését juttatja kifejezésre a tehetetlenül álldogáló utas iránt. Beszélhetnénk még olyan gépkocsivezetőkről is, akik a kormánykerék mellett ülve falatoznak, vagy akik vezetés közben hangos és az utasokra nem mindenkor kellemes vitákat folytatnak éppen a kocsiban tartozkodó barátaikkal, vagy jobb híjján a jegykezelővel.

Az igazság kedvéért meg kell említenünk, hogy olykor a jegykezelő személyzet ellen is vannak panaszok, mert nem elég udvariasak, nem figyelmesek és így rendszeresen megtörténik, hogy lemaradnak utasok, ha lélegszakadva futottak is, hogy utólérjék a kocsit. Tudjuk és elismerjük azonban azt, hogy a közönség is túl igényes, fegyelmezetlen, türelmetlen és főként szórakozott.

Meggyőződésünk, hogy a közüzemek igazgatósága minden esetben, amikor hasonló panasz tudomására jut, erélyesen jár el. De a panaszok leggyakrabban nem jutnak el az illetékesekhez, ezért szeretnénk most csokorba közzé bemutatni és ezzel kapcsolatosan ajánlattal is szolgálnánk.

Az autofuszellenőrök ne csak a jegykezelés menetét ellenőrizzék, de gyakoroljanak szigorú felügyeletet a felett is, hogy vajjon a gépkocsik személyzete kellőképpen szolgálja-e a közuti szolgálat üzleti érdekeit, eléggé udvariasak-e a jegykezelők és, hogy a gépkocsivezetők megfelelően örködnek-e minden esetben a rájuk bízott emberélet és vagyon felett.

Hangsúlyozzuk ismét, hogy nem általános, mindenkire vonatkozó panasz ez. Hiszen tudjuk, hogy igen sok derék, kötelességtudó udvarias rendőr teljesít szolgálatot és a gépkocsik személyzetének és tulnyomó része példás magatartást tanusít.

A polgár beleszól . . .

Többbizben foglalkoztunk már az adófront eseményeivel és leszögeztük álláspontunkat. Ez az álláspont minden jószándéku adófizető véleményét tükrözi és amikor elismeri és hangsúlyozza az adófizetési kötelezettség teljesítésének szükségességét, csupán azt állapítja meg, hogy

az adók bevételezésénél méltányosságot, a fizető féllel szemben világszerte és minden vonatkozásban kijáró udvariasságot kell alkalmazni.

Az államoknak mindenkor és mindenhol pénzre volt szükségük és az adófizető polgárság tudja is, hogy

eleget kell tennie a közteherviselésben reá kiszabott köteletségnek és akár mennyire is nehezebbre esik, viseli a maga adóterhét.

Az adók — régi törvényszerűség ez, — állandóan emelkedőben vannak, a jövedelmek sajnos apadóirányzatot mutatnak, vagy legjobb esetben sztagnálnak, de a közösség által nyújtott védelem és jogbiztonság, jólét és a társadalom egyéb jótékony megnyilvánulásainak ellenszolgáltatásaképpen

a polgárságnak gondoskodnia kell a közjövödelmekről és mindenki tudja, hogy itt nincs pardon, fizetni kell.

Viszont, ki szeret fizetni és főképpen ki tud fizetni abból a zsebből, ahol nincs pénz? Mert tessék elhiinni, aránylag igen csekély a rosszhiszemű adóadóók száma,

hiszen ki meri kitenni magát annak, hogy butorát, üzletberendezését elvigyék, vagyonkáját dobraverjék . . .? Viszont nem mindenkinek van fizetni való készpénze, akinek felbecsült vagyona van, mert hiába van zsufolva a cipőkereskedő raktára cipőkkel, az üvegkereskedő raktára üvegtermékekkel, ha az üzlet pillanatnyi forgalma nem engedi meg ilyen, vagy olyan összeg elvonását. Az adóhivatal a legelegánsabb lábbelít, vagy a legszebb üvegtárgyat sem fogadhatja el fizetség gyanánt.

Mindez azonban nem változtat a lényegen, hogy fizetni kell és hogy mi tudjuk is ezt. Azt azonban minden adófizető elvárná, hogy nagyobb előzékenységgel és megbecsüléssel kezeljék, mint ahogyan teszi. Vajjon eszébe jutott-e már a pénzügyminisztereknek, mit éreznek az adófizető polgárok, amikor a pénzügyi szolgálat behajtóközegei hármásával jelennek meg lakásán, rendőr és dobos kíséretében és a legnagyobb eréllyel lépnek fel, tekintet nélkül bármilyen mellékkörülményre is. Ma már mindenütt elfogadott elv, hogy a kereskedőnek jó pszichológusnak kell lennie. Mennyire igaz ez a legnagyobb vállalkozás, az állam ügyeinek intézésével kapcsolatosan. Tulajdonképpen mindannyian — tul az egyéb vonatkozások számos kapcsolatától, — fizető ven-

dégei vagyunk az államnak, hozzájárulunk fenntartásához és költségeit fedezzük, tehát **ügyfelek** és nem **alárendelt lények** vagyunk. Száraz üzleti nyelven úgy nevezik ezt, hogy **ügyfél** és mondhatjuk, igen megbecsülik. Nagyon megnézik, kivel hogyan járnak el és bizony a becsületesnek, jóhiszeműnek ismert adóssal úgy bánnak, mint a himes tojással, de még azt is kétszer meggondolják, hogy a nehezen fizető adóssal hogyan bánjanak el, mert soha sem lehet tudni, mi az oka a fizetés fennakadásának. Nem hisszük, hogy illetékeseknek az lenne a véleményük, hogy az adófizető és a kereskedelmi adós helyzete között lényeges különbséget jelent a kényszerűség, amely az adófizető viszonylatában fennáll. Aki gondolkodik és alaposan megvizsgálja a dolgokat, az feltétlenül elismeri, hogy

szépszóval, emberséges bánásmóddal, az adófizetőknek a pszichológus üzletember hozzáértésével történő kezelésével többet lehet elérni, különbet lehet produkálni, mint brachiummal.

Az Astra aradi elnöke a Társadalmi Szolgálat élén

Nagyszabású kulturmunkát kezdett Aradmegyében az **Astra**, illetve a **Társadalmi Szolgálat**, a Szolgálatra vonatkozó törvény végrehajtása során. Ez a munka Erdély és Bánság egész területén megindult és Aradmegye területén **dr. Marsieu Iustin** volt prefektus, az Astra kultúregyesület vezetője áll a lelkes kulturmunka élén.

Marsieu Iustin dr. személyében olyan férfi került a Társadalmi Szolgálat szervezése élévé, aki maga a megtestesült energia, akinek alkotó szelleme valóban predesztinált az elképzelt célok megvalósítására.

Itt, ebben a pozícióban alkalom nyílik arra, hogy ez az értékes, tehetséges férfi munkaerejét és képességeit az igazi építőmunka szolgálatába állítsa és ezzel olyan maradandó érdemeket szerezzen magának, amelyek nem tiszavirágélettűek, mint a politika gyorsan hervadó babérai. Örömmel láthatják a kisebbségek is, hogy a **Társadalom Szolgálat** élén az országnak ebben a jelentős mértékben kisebbséglakta részében a nemes politikai és eszmei tradíciókkal rendelkező **Marsieu Iustin dr.** veszi kezébe a munka irányítását, mert a törvény rendelkezése értelmében hathatós kulturális munka indul meg minden faluban és minden városban. Nagy kisebbségi érdek tehát, hogy szellemi vezetők ebbe a tevékenységbe bekapcsolódva kisebbségi kulturmunkát fejtsenek ki.

A **Társadalmi Szolgálat** aradi vezetőjének személye garancia arra, hogy ez az együttműködést célzó munka valóban eredményesen megindulhat és komoly erőssége lesz a megértés szellemének.

Allapota ceménytelen! ...

Interjú a színházi Vezérpatkánnyal

Nenány héte óriási izgalom uralkodik az aradi színház-palotában. Az ócska, elhanyagolt épület átalakításának híre valósággal felkavarta a kedélyeket a lakók tulnyomó többségének körében.

Az izgalom azonban nem az emeleti lakásokban, hanem a föld alatt, a pincékben mutatkozik, a patkányok híres birodalmában,

ahol megdöbbenésel hallották, hogy valóságos hadjárat készül a színházépületben lévő patkánybirodalom ellen. A színházi patkányok hatalmas és szétbonthatatlanak hitt egységbe kovácsolódott nemzetsége, ez a szaporasága miatt állandó terjeszkedésre kényszerült földalatti birodalom

hosszu évtizedek óta először olyan hatalommal találja magát szemben, amelynek létezésében már nem is hitt, amit távoli és naiv idők mesébe mosódó hagyományának tekintett és amellyel már nem is törődött, annyira el volt ez a patkányország foglalva önmagával és a városban szerte-szórtaan keletkezett patkányszigetek szervezésével.

Most azután óriási a felháborodás, az elkeseredés és a harci kedv patkányországban, ahol már rég leszámoltak a színházépület egyes részeinek elfoglalásával beérő, megalukvó és gyáva állampolitikával, ahol már-már ugy érezték, hogy rövidesen megdönthetetlen hatalmi pozícióra tesznek szert, hiszen ha a szaporodási statisztikát vesszük figyelembe, mindannyian megállapíthatjuk, hogy

e tekintetben a patkánynemzetség magasan fölötte áll azoknak, akik jelenleg a föld felszínén lévő Aradot birtokolják

és valósággal tobzódnak a földi javakban, míg szegény patkányoknak be kell érniök a hulladékokkal, valósággal lopniok kell azokat a nyersanyagokat, amelyekre létfenntartásuk miatt szükségük van . . .

Patkányország veszedelmes ország, sötét birodalom, ahová nem tanácsos kellő óvintézkedések nélkül leszállani. Megtisztelő tehát az a bizalom, amellyel a birodalom **Főpatkánya**, hogy divatos szóval éljünk, a színházi patkányok **Vezére** fordult szerkesztőségünkhöz és — nem először és hisszük, hogy nem utoljára, — nyilatkozatot adott a jelenlegi helyzetről. Ime a nyilatkozat:

— Valóban szokatlan az a hang, amelyet az utóbbi időben a színházépülettel — a patkánynemzetség jogos és elvitathatatlan tulajdonával — kapcsolatosan bizonyos helyen használnak.

Burkolt fenyegetések és hadüzenetszámba menő kijelentések hangzottak el, amelyek mélyen sértik a patkányok önértetét és létérdekében támadják meg a birodalmat.

A patkányok nem jelentenek semmiféle veszedelemet Isten többi teremtményei ellen, sőtét kitalálás, mintha súlyos köröközök hordozói lennének, vagy éppen tifusz terjedését segítenék elő. Patkányország békés ország, ahol **évtizedek óta a legcsendesebb termelő munka folyik**, olyan ország, amely a békés munka eszközeivel szerezte meg mai helyzetét a színházépületben, sőt ezen is túl, az egész város területén. **Senki sem kívánhatja egy nagyarányban szaporodó nemzetsegtől, hogy öngyilkosságot kövessen el és vessen véget fejlődésének, vagy azt, hogy polgárai egymást falják fel.**

Miután sikerült megalapítunk az egész színházépületre kiterjedő patkányegységet, évek hosszú során keresztüli békés kivándorlással sikerült az egész város területén szigeteket kiépítenünk, ahol a patkányok az anyabirodalommal szoros együttérzésben és közvetlen kapcsolatban fejlődnek, dolgoznak és szaporodnak.

— Ez a helyzet most, hogy bizonyos körök valóságos hadjáratot hirdetnek a színházépület ellen, anélkül, hogy bennünket megkérdeznének, megengedhetetlen. Kerdezzük: ki ennek az épületnek tulajdonosa? Azok-e, akik hitvány eszközökre támaszkodva, a kárhoztatandó kalmárszellem törvényei alapján birtokosnak hiszik magukat, vagy mi, akik vérünkkel és életünkkel szereztük meg ezt a birodalmat és akik tulnyomó többségben élünk ennek a haznak szinte valamennyi helyiségében. Hány patkányt öltek meg és hány nemzedék szenvedett már az üldöztetéstől, de mi kitartottunk, ellentétben azokkal a lakókkal, akik allandóan cserélgették otthonukat és úgy nem számíthatnak öslakóknak ebben a palotában.

— Már-már azt hittük, hogy békés nyugalomban szervezhetjük tovább országunkat, mert látszólag megszűnt minden ellenállás, amely hatalmunk útjába állott. Régebben időnként látszat-irtásokat rendeztek ellenünk, de mi persze csak jó neveltünk ezen a berzenkedésen, amelynek nem volt semmiféle ereje, vagy foganatja. Hiszen ha néhány száz polgártársunk el is esett a küzdelemben, mi volt ez nemzetségünk megújuló és folyton növekvő életerejéhez, szaporodási fellendüléséhez képest?

— Mostanában még a színházzal sem nagyon háborgatták abszolút nyugalmunkat, mert alig járt valaki, hogy megcsodálja a világot jelentő deszkák-nyújtotta műélvezetet. Elmultak azok a zajos napok, amelyek bizony sok nyugtalanságot okoztak felesleges és teljesen értelmetlen lármájukkal, a színház és vidéke lassanként kihalt és ugyyszólván allandóan csendesnek nevezhető. Igaz viszont, hogy bezárták

a földszinten levő kávéházat és ezzel jelentős nehézségeket okoztak nyersanyagbeszerzésünk számára és hogy tudomásunk szerint az éttermet is be akarják zárni, ami újabb akadály lenne a népelelmezés és a természetes zavartalansága tekintetében, de egyrészt ezek már az új rendszer mesterkedései, másrészt viszont kérdezzük:

Meddig bírjak anyagilag ezt a kiéheztetési politikát azok a hatalmasok, akik számára mindent jelent a pénz?

Meg kell nyitniok ezeket a helyiségeket, mert saját jövedelmi forrásaikat zárják el és akkor mi újra élelmiszerhez, nyersanyagpiacokhoz jutunk.

— Ám ugylátszik a szebb jövő elérésétől akarnak elütni bennünket, akik soha senkit nem fenyegettünk, békésen élünk és csupán népi erőinket szaporítjuk. Állítólag olyan nagyszabású átalakítások előtt áll a színházépület, hogy ez a pincéig lehatol, felforgatja birodalmunkat és új világot kíván bevezetni a régi helyén. Meg kell mondanom, hogy csak részben hiszem a mendemondákat, mert tudom, hogy ezt az épületet soha sem tudják „megjavítani“, vagy „átalakítani“,

ennek az épületnek állapota reménytelen! Vagy el kell tűnnie a föld színéről, vagy megmarad annak, ami eddig volt, patkánybirodalomnak.

A föld színéig kellene leromboltatni ezt az épületet abban esetben, ha az új elképzeléseknek érvényt kívánnak szerezni, de hol van ahhoz elegendő pénze, anyagi felkészültsége az „új szellem“ érdekében dolgozó bizonyos erőknél?

— Minden kísérlet, — fejezte be nyilatkozatát a patkányok érdemes Vezére, — amely birodalmunk megdöntésére irányul, **népi ellenállásunkkal telálkodik** és a harcban számítunk azokra a szigetekre is, amelyek egynek érzik magukat velünk és az egész város területén szolgálják a birodalom érdekeit...

Az utolsó szavakat már futva kiálltotta vissza a patkányvezér, ugyanis egy drótszörű fokszi közeledett felénk, vészes mormogással. Lehet, hogy tévedek, hiszen már csak távolodóban hallottam a hangját, de mindenesetre úgy tűnt nekem, hogy patkánybirodalom vezérének hangjában némi idegesség rezdült meg és ha jól visszaemlékszem, azt is meg kell állapítanom, hogy homloka gondterhelt, borus volt.

Vajjon tényleg olyan bizakodással néz birodalma jövője elé a színházi Főpatkány, mint ahogyan mondja...?

Menyasszonyi és alkalmi csokrokat, élő- és műkoszorúkat legszebben készít

Mihelyi Vidor virágüzlete
Arad, Gen. Berthelot 2. A színházzal szembe.

Egy világfitól hallottam egyszer:

— Aki a szerelemben bolond, az még igen okos ember lehet. De aki a házasságkötésnél bolond, az — bolond.

Meg kell irni,

hogy az aradi közüzemknél, ahol nagyon komoly munka folyik, minden különösebb ünnepélyesség, minden bejelentés nélkül új üzem-részt, egy új gépházat adtak át a szolgálatnak. Nem lehet napirendre térni efelett a megvalósítás felett anélkül, hogy röviden bár, de megállapítsuk:

az aradi közüzemek vezetése példaadásul szolgálhatna más városok hasonló intézményei számára.

Az aradi közüzemknél — egy pompásan összeválogatott technikai és adminisztratív vezérkar élén — **Tripa Mihai** igazgató olyan tevékenységet fejt ki, amiről csakis a legnagyobb elismerés hangján nyilatkoznak a kitünő szakember munkatársai és felettesei egyaránt. Mi sem világítja meg jobban **Tripa Mihai** páratlan lelkiismeretességét, mint az a tény, hogy kényelmi szempontok mellőzésével kint lakik a vízművek telepén, csak azért, mert

állandóan szem előtt akarja tartani a városnak talán legfontosabb közüzemét.

Ha valaki elsétál a vízművek mellett, eszébe sem jut, hogy itt, ezen a ponton megtalálhatná a közösség életbiztonságára törő gonosztevő vagy örült azt az Achilles-sarkot, amelyen keresztül **BCU Cluj / Central University Library Cluj**

egész Aradot megsemmisíthetné. Itt, a kutaknál, elég lenne egyetlen csipetnyi méregnek a vízbe való csempészése ahhoz, hogy ezrek pusztuljanak el és nagyobb mennyiségű méreggel a város egész lakosságát kipusztathatná az, akinek agyában ilyen pokoli ötlet fogamzának meg.

Természetesen ez nem olyan könnyű, mint ahogyan az ember leírja, vagy kimondja. Elsősorban ezért lakik itt **Tripa Mihai** igazgató, aki saját költségén gondoskodik a kutak őrzéséről. A hatalmas, bekerített területen **Tripa Mihai** hatalmas, erre a célra nevelt farkaskutyát tart és ezek a derék állatok őrzik minden idegentől a kutak telepét.

Ide életveszély nélkül senki sem teheti be a lábát, kivéve Tripa igazgatót és egy megbízható embert.

A hat kutya az igazgató tulajdona, maga fedezi élelmezésüket és ügyel fel „szolgálatukra“. Ezek az éber őrszemek nemcsak megtámadják és leterítik a betolakodót, de csaholásukkal azonnal jelzik a hivatlan vendégeket úgy, hogy **Tripa Mihai**, aki a közvetlen szomszédságban lakik, állandóan tájékozódik arról, hogy rendben van-e minden a kutak telepén, vagy valami gyanusát, vagy éppen veszedelme-set szimatolnak a kutyák.

Ez azonban csak egyetlen jellemző mellékmomentum **Tripa Mihai** működésének megvilágításához. Az, hogy kertjében saját költségén ültetett olyan virágokat, termel, amelyek elvonják a talajból az ivóvizet szolgáltató kutakba be-

szivárogható káros anyagokat, szintén kevesen tudják róla, de azt az egész város elismeréssel tudja és értékeli, hogy neki köszönhetjük az ismét élvezhető ivóvizet és hogy fáradtságot nem kímélve dolgozik a rábizott üzemek fellendítésén. Ebben a hatalmas munkában kétségtelenül igen értékes munkatársat tud maga mellett **Şincai** Eugen mérnök, helyettes igazgató személyében, aki az egyesített üzemek keretében több igen fontos alosztály vezetését látja el dicséretes ambícióval és felelőségérzettel.

A megyei szeszelosztás koncessziója csak átmeneti jellegű, — a monopol áprilisban új árlejtést hirdet

Megírta már az **Ország-Világ**, hogy a szeszjövedék aradi és megyei elosztására vonatkozó koncesszióban változás állott be, amennyiben a hosszú időn keresztül szerződésben volt **Goldschmidt**-céggel felbontották a megállapodást és átmenetileg új vállalkozó látja el a jövedékszesz elosztásának szolgálatát.

Ez az új megállapodás átmenetileg új vállalkozó csak ideiglenes, mert tulajdonképpen áprilisban dől csak el, hogy mi is lesz a sorsa az aradi és megyei szeszelosztásának.

Amikor az elmúlt esztendő végén a szeszjövedék vezérigazgatósága felbontotta a **Goldschmidt**-céggel érvényben volt megállapodását, ezt arra való hivatkozással tette, hogy

a vállalat nem biztosítja azt a forgalmat, amelyet a szeszjövedék igényel.

Annak elbírálása, hogy ez az indoklás mennyiben felelt meg a valóságnak, nem tartozik ránk és ha jogsérelem történt, ennek orvoslása a **Goldschmidt**-cég érdeke és a bíróság feladata, azonban tény, hogy a szerződés felmondásával kapcsolatosan

a Goldschmidt-cég szerint a szeszjövedéki szolgálat tökéletes ellátása csak abban az esetben lehetséges, ha a vállalkozó igen jelentős befektetéseket eszközöl, aminek viszont csak akkor van értelme, ha a szeszjövedék részéről hosszabb tartalmu szerződést irnak alá.

A befektetett összegek megkereséséhez idő kell és egyetlen kereskedelmi vállalat sem vásárolhat tehergépkocsikat, különböző gyéb felszerelési dolgokat, nem alkalmazhat nagyszámu külön személyzetet, ha nem tudja, hogy a befektetett tőke nemcsak bizonyos ideig kamatozik, de meg is térül, illetve nem vész kárba.

A szerződés felmondása után a szeszjövedék több aradi szakmai cégnek tett ajánlotot a koncesszió átvételére, de erre egyetlen cég sem volt hajlandó, mert mindössze arról volt szó, hogy néhány hónapra kisegítsék a szeszjövedéket átmeneti zavarából.

Áprilisban mindenképpen kiírják a pályázatot, amikor azután mindenki egyenlő eséllyel vehet részt a pályázaton.

Néhány hónapra senki sem volt hajlandó elvállalni az elosztásra vonatkozó megbizást, végül is azonban abban a reményben, hogy befolyással lehet az áprilisi pályázat elbírálásánál

egy a szakmán kívül álló aradi vállalkozó jelentkezett, átvette és mindjárt albérletbe is adta a szeszelosztást. Az ezzel kapcsolatosan létrejött megállapodás természetesen csak néhány hónapra szól, az áprilisi árlejtésig és az ugynevezett tiszta szeszre és a negyven százalékos gabonapálinkára vonatkozik.

Áprilisban dől el azután, hogy tulajdonképpen mi is történjék a szeszelosztási koncesszióval.

Szó van arról is, hogy a szeszjövedék saját kezelésbe veszi az elosztási szolgálatot.

Ebben az esetben feleslegessé válik minden vetélkedés és konkurenciális harc. Ha pedig mégis kiírják a pályázatot, akkor ugyanis egyenlő esélyekkel vesznek részt az összes érdekeltek a pályázaton, amelyet csak az dönthet el, hogy ki mit ajánl fel a szolgálat teljesítésének ellátását illetően.

HIRLAP

a legelterjedtebb magyar
kisebbségpolitikai napilap

A R A D

Str. Meşianu 1. — Telefón 97.

Magyar elterjedtségénél fogva a legeredményesebb hirdetési organum.

Mint a harang nyelv nélkül

olyan a gyáros, vállalkozó, kereskedő, iparos reklám nélkül. Uj vevőket ma már csak szabadtéri reklám által szerezhet, mert bármilyen jó árut tart vagy készít, nem tudja értékesíteni, ha nem propagálja. Az

ORSZÁG-VILÁG „AGGE“ REKLÁMOSZTÁLYA

elősegíti igyekezetét és készséggel bocsátja rendelkezésére tapasztalatait. Tegyen kísérletet!

Bulv. Regele Ferdinand 19. Telefón 15—25.

Ország - Világ

(ERDÉLYI ÉLET)

G E L L E R Ö D Ö N

társadalmi, művészeti és irodalmi országos riportlapja.

(Bejegyezve: Trib. Arad, Secția III-a Con.
Dos. Nr. Pres. 8./1938/2.)

Lapunk kizárólag előfizetés útján kapható.

Előfizetés egy evre: pénzügyintézeteknek, vállalatoknak, nagykereskedőknek, kávéházaknak és külföldre 1200, magánosoknak 1000, köztisztviselőknek és nyugdíjasoknak 600 lei. Hirdetési árszabályzatunk a sajtó és propagandaügyi alminisztérium hirdetési igazgatósága által van megállapítva.

ARDEALI SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: ARAD,
Bulevardul Regele Ferdinand 19. Telefon: 15—25.

Szerkesztőségi órák: d. e. 8—12-ig, d. u. 4—6-ig.

Nyomda: „Phönix“, Arad, Piața Plevnei 2. Telefon: 16—39.

Pénztelvetekre — pecsettel ellátott hivatalos nyugta ellenében — csak fényképes igazolvánnyal rendelkező kiadóhiva-

BCU Cluj megrendelték könyvnyomtatás felbontásáért

Semmi kifogásunk sincs az ellen, ha laptársaink átveszik eredeti cikkeinket, de csakis lapunk vagy cikkiróink megnevezésével!

— ÉJJEL-NAPPAL szívesen dolgozunk a közönségért, — dolgozzék a közönség is velünk. Minden közérdekű közleménynek helyet adunk, — minden igaz sort továbbítunk. Ne sajnálja senki a idejét: önmagának és embertársainak használ, ha nem hallgatja el mondanivalóját! Az „Ország-Világ“ huszonnyolc év óta tántoríthatatlanul állja a helyét, — mindig és mindenütt a közönségért a közönnyel!

— „PHÖNIX“-NYOMDA, Arad, Piața Plevnei Nr. 2. Telefon 16—39. Ajánlkozik mindenféle könyvnyomdai uton előállítható munka izléses és pontos elkészítésére a legrovidebb időn belül, versenyképes árakért. Könyvek, folyóiratok, ujságok, hivatalos, iskolai és egyházi nyomtatványok, árjegyzékek, falragaszok, meghívók, eljegyzési és esküvői kártyák, névjegyek, gyászlapok, ipari, kereskedelmi, gazdasági és pénzügyintézeti nyomtatványok, körlevelek, üzleti értesítések, borítékok, levélpapírok, számla- és megrendelőkönyvek, felszólító levelek, levelezőlapok készítése bármely szöveggel a legizlésesebb kiállításban. Kérjen árajánlatot!

**EGÉSZEN
RÖVIDEN :**

az
Ország-Világ

a legjobb,

a legrégebb,

a legmagyarabb,

BCU Cluj / Central University Library Cluj

a legérdekesebb,

a legmegbízhatóbb

romániai magyar-

---

nyelvű riportlap.

Olvassa és terjessze!
